

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«Середня освіта (українська мова і література)»

першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 014 Середня освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
Кваліфікація: бакалавр середньої освіти,
вчитель української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова вченої ради

/ _____ /
протокол № 5 від «30» травня 2019 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 01.09. 2019 р.

Ректор _____ /проф. Постолювський Р. М./

(наказ № 109-01-01 від «06» червня 2019 р.)

Рівне 2019

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (українська мова і література)» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти розроблена робочою групою РДГУ у складі:

Златів Леся Михайлівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри стилістики та культури української мови Рівненського державного гуманітарного університету;

Романишина Наталія Василівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор, завідувач кафедри української літератури Рівненського державного гуманітарного університету;

Шульжук Наталя Василівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри стилістики та культури української мови Рівненського державного гуманітарного університету;

Крупка Мирослава Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Рівненського державного гуманітарного університету.

1. Профіль освітньо-професійної програми

«Середня освіта (українська мова і література)» зі спеціальності 014 Середня освіта (українська мова і література)

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Рівненський державний гуманітарний університет, факультет української філології
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр середньої освіти (за предметною спеціальністю «Українська мова і література»), вчитель української мови і літератури
Офіційна назва освітньої програми	Середня освіта (українська мова і література)
Тип диплома та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра освіти, одиничний; 120 кредитів ЄКТС / 1 рік 10 місяців
Наявність акредитації	Акредитаційна комісія України. Сертифікат про акредитацію з галузі знань (спеціальності) 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література): серія НД № 1889751, виданий 09.10.2017, термін дії – до 01.07.2026
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Повна загальна середня освіта, молодший спеціаліст (молодший бакалавр)
Мова(и) викладання	Українська мова
Термін дії освітньої програми	2 роки
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	www.rshu.edu.ua
2 – Мета освітньої програми	
	Освітня програма передбачає формування особистості фахівця, який здатний розв'язувати типові професійні завдання щодо організації і здійснення навчально-виховного процесу з української мови та літератури і володіє професійно вагомими якостями особистості вчителя
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 014 Середня освіта, предметна спеціальність 014.01 Середня освіта (українська мова і література)
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна Підготовка фахівців до професійної діяльності в ЗНЗ із акцентом на формування професійних компетентностей майбутніх учителів української мови та літератури основної

	(базовій) школи, що передбачає можливість подальшої освіти та кар'єрного зростання.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Спеціальна освіта у галузі педагогічної освіти (українська мова і література)» <i>Ключові слова:</i> теорія та історія української мови і літератури; фонетика, лексика, граматики; функційно-стильові різновиди мови; літературні стилі і жанри; методика навчання мови та літератури
Особливості програми	Вимагає педагогічної практики.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Фахівець здатний виконувати таку професійну роботу (за ДК 003:2010): 2320 Вчитель загальноосвітнього навчального закладу 2351.2 Методист 2352 Інспектор шкіл 2352 Інспектор-методист 2359.2 Педагог-організатор 2442.2 Філолог
Подальше навчання	ЗВО мають право продовжити навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Викладання та навчання здійснюється на засадах компетентнісного, системного, інтегративного підходів із застосуванням інноваційних технологій, які визначають гуманістично-творчий стиль взаємодії, дослідницький характер навчання. Форми: аудиторні (лекційні, практичні, семінарські заняття); позааудиторні (консультації, самостійна робота, написання та захист наукового дослідження); навчальна, виробнича педагогічна практика.
Оцінювання	Поточний і підсумковий контроль (усні та письмові іспити, заліки, захист матеріалів практики, захист курсових робіт, захист дипломної роботи, атестація, кваліфікаційний іспит).
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та усвідомлення специфіки професійної діяльності. ЗК 2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 4. Здатність працювати в команді. ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу

	<p>інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 8. Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.</p> <p>ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК 1. Здатність формувати в ЗО предметні компетентності.</p> <p>ФК 2. Здатність застосовувати у власній практичній діяльності сучасні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання української мови та літератури на підставі передового українського й міжнародного досвіду, ефективні методи й освітні технології навчання.</p> <p>ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з української мови та літератури, аналізувати особливості сприйняття та засвоєння учнями навчальної інформації з метою корекції й оптимізації освітнього процесу.</p> <p>ФК 4. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови й літератури в загальноосвітніх навчальних закладах, практиці навчання української мови й літератури.</p> <p>ФК 5. Здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.</p> <p>ФК 6. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення ЗО у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.</p> <p>ФК 7. Здатність орієнтуватися в українському літературному процесі на тлі світового (від давнини до сучасності), уміння використовувати здобутки українського письменства для формування національної свідомості, культурного світогляду ЗО, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.</p> <p>ФК 8. Здатність критично осмислювати нові художні тенденції, використовувати фахові знання з літератури, уміння й навички в галузі порівняльного літературознавства для аналізу літературного процесу.</p> <p>ФК 9. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.</p> <p>ФК 10. Здатність власною державницькою позицією, особистою мовною культурою, ерудицією, повагою й любов'ю до української мови, літератури, історії виховувати</p>

	<p>національно свідомих громадян України.</p> <p>ФК 11. Здатність до критичного аналізу, діагностики та корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі викладання української мови та літератури з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-виховному процесі.</p> <p>ФК 12. Здатність виконувати власне дослідження (проект), узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо); застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.</p> <p>ФК 13. Здатність доцільно використовувати й створювати сучасне навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять.</p> <p>ФК 14. Здатність створювати рівноправний і психологічно позитивний клімат для навчання, організувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (учнями, учителями, батьками та ін.), дотримуватися етичних норм у професійній діяльності та впроваджувати їх в освітній простір і суспільство.</p> <p>ФК 15. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації навчально-виховних цілей.</p> <p>ФК 16. Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.</p>
7– Програмні результати навчання	
Програмні результати навчання (ПРН)	<p>ПРН 1. На основі знань із фундаментальних та професійно зорієнтованих дисциплін, а також практичної підготовки здатний організувати навчальний процес у ЗНЗ (співпрацю в команді), реалізувати професійно-практичні засади навчання української мови та літератури, керувати пізнавальною діяльністю ЗО, формувати в них предметні компетентності; володіє професійними якостями учителя-філолога; здатний учитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію.</p> <p>ПРН 2. На основі знань із лінгвістичних дисциплін та історії української мови здатний використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії української мови в ЗНЗ; здатний інтерпретувати й зіставляти мовні явища, виконувати різні види лінгвістичного аналізу; вільно володіє нормами української мови, навичками автоматичного грамотного письма, навичками текстотворення в усіх функціонально-</p>

стильових різновидах сучасної української літературної мови відповідно до комунікативної мети та за допомогою стилістичних ресурсів національної мови; здатний демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетентності в процесі фахової і міжособистісної комунікації, вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень.

ПРН 3. На основі обізнаності з тенденціями розвитку літературного процесу в Україні, специфікою його перебігу в культурному контексті та з творами української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою уміє розрізняти епохи (періоди), напрями, течії, жанри, стилі української літератури за їх сутнісними характеристиками й на тлі світового письменства, використовувати гуманістичний потенціал української літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України, прилучення його до фундаментальних цінностей людства.

ПРН 4. На основі знань із фундаментальних та професійно зорієнтованих дисциплін здатний використовувати когнітивно-дискурсні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, володіє методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

ПРН 5. На основі знань із фундаментальних та професійно зорієнтованих дисциплін, а також практичної підготовки здатний застосовувати профільні знання у розробці уроків, проектувати зміст уроків, пізнавальну діяльність ЗО, реалізацію міжпредметних зв'язків; діяльність предметного гуртка, факультативу, створювати елективні курси; аналізувати підручники, посібники, дидактичні матеріали, методичну літературу з метою проектування цілісного навчально-виховного процесу.

ПРН 6. На основі знань із дисциплін психолого-педагогічного циклу, а також практичної підготовки здатний застосовувати сучасні педагогічні технології у навчально-виховному процесі; розробляти уроки відповідно до обраної технології навчання.

ПРН 7. В умовах педагогічної діяльності на основі методичної компетентності та аналізу передового педагогічного досвіду здатний шукати нові форми і методи навчання та здійснювати їх апробацію; проводити педагогічний експеримент; розробляти конспекти нетрадиційних уроків; аналізувати психолого-педагогічні особливості ЗО різних вікових груп.

ПРН 8. На основі знань із фундаментальних та професійно зорієнтованих дисциплін володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української мови (лінгвістичний, мовленнєвий, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), різними засобами мовної поведінки в різних

комунікативних контекстах; ефективно спілкується в колективі, науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-діловій сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

ПРН 9. В умовах педагогічної діяльності на основі обізнаності із елементами теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їхньої реалізації здатний здійснювати власні емпіричні дослідження (проекти), узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо); застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.

ПРН 10. В умовах педагогічної діяльності уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), знаходити, обробляти, систематизувати сучасну наукову інформацію, укладати бібліографію, використовувати комп'ютерні технології.

ПРН 11. На основі знань із фундаментальних та професійно зорієнтованих дисциплін здатний використовувати методи й методики діагностування навчальних досягнень ЗО з української мови та літератури; уміє здійснювати педагогічний супровід самовизначення ЗО, підготовки до майбутньої професії; здатний до рефлексії, має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх розв'язання.

ПРН 12. В умовах педагогічної діяльності здатний створювати психологічно позитивний клімат для навчання, організовувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (ЗО, учителями, батьками та ін.), дотримуватися етичних норм у професійній діяльності та впроваджувати їх в освітній простір і суспільство; взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації навчально-виховних цілей; уміє організовувати та проводити виховні заходи, предметні олімпіади.

ПРН 13. В умовах педагогічної діяльності уміє організувати роботу відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й у межах функціональних обов'язків вчителя.

ПРН 14. На основі знань із фундаментальних та професійно зорієнтованих дисциплін має сформоване критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань; керується у своїй діяльності принципами толерантності, творчого діалогу, співробітництва, взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу;

ПРН 15. На основі сформованих світоглядних позицій

	<p>розуміє вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави; здатний власною державницькою позицією, особистою мовленнєвою культурою, ерудицією, повагою й любов'ю до української мови, літератури, історії виховувати національно свідомих громадян України.</p> <p>ПРН 16. В умовах педагогічної діяльності здатний доцільно використовувати й створювати сучасне навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять; працювати з текстовою, графічною та числовою інформацією за допомогою комп'ютера; використовувати можливості мережових програмних систем для вирішення теоретичних і практичних завдань у галузі професійної діяльності; вміє користуватися електронними словниками.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Проектна група: 1 доктор педагогічних наук, професор, 4 кандидати наук, доценти.</p> <p>Всі науково-педагогічні працівники, залучені до реалізації освітнього складника ОПП програми, є штатними співробітниками ЗВО, мають науковий ступінь і вчене звання та підтверджений рівень наукової і професійної активності.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Використовується сучасне програмне забезпечення спеціальності 014.01 «Середня освіта (українська мова і література)».</p> <p>На факультеті є локальна комп'ютерна мережа і 5 точок доступу до мережі Інтернет. Користування Інтернет-мережею безлімітне.</p> <p>Наявна вся необхідна соціально-побутова інфраструктура, кількість місць в гуртожитках відповідає вимогам.</p> <p>Матеріально-технічне забезпечення з реалізації програми відповідає вимогам щодо підготовки першого рівня вищої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України № 1187 від 30 грудня 2015 р. «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти»).</p>
Інформаційне та матеріально-методичне забезпечення	<p>Бібліотечні фонди підручників, навчальних посібників, довідкової та іншої літератури; фахових та інших періодичних видань; електронні бібліотечні ресурси; інтерактивні навчально-методичні комплекси навчальних дисциплін із можливістю дистанційного навчання та самостійної роботи; методичні рекомендації до створення курсових проектів та проходження різних видів практик.</p> <p>Офіційний веб-сайт факультету містить інформацію про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти.</p> <p>Всі зареєстровані користувачі мають необмежений доступ до мережі Інтернет.</p> <p>Матеріали навчально-методичного забезпечення освітньо-наукової програми викладені у базі Центру інформаційних</p>

	<p>технологій.</p> <p>Фонд наукової бібліотеки РДГУ містить 4595 назв (майже 136 тисяч примірників) навчальної, 5293 назв (понад 26 тисяч примірників) наукової літератури, 72 найменування періодичних наукових видань.</p> <p>Читальний зал забезпечений бездротовим доступом до мережі Інтернет.</p> <p>Вільний доступ через сайт РДГУ до баз даних періодичних фахових наукових видань (в тому числі, англійською мовою) забезпечується: участю бібліотеки університету у консорціумі ElibUkr. «Електронна бібліотека України: створення Центрів знань в університетах України», що об'єднує бібліотеки вищих навчальних закладів, національні бібліотеки та інші організації України.</p>
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Рівненським державним гуманітарним університетом і вищими навчальними закладами й науковими установами України.
Міжнародна кредитна мобільність	-
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливість навчання іноземних здобувачів вищої освіти у межах ліцензованого обсягу спеціальності та за наявності попередньої мовленнєвої підготовки.

2.1. Перелік компонент ОПП

Обов'язкові компоненти ОПП

Філософія
 Охорона праці в галузі
 Іноземна мова (за професійним спрямуванням)
 Вступ до мовознавства
 Вступ до літературознавства
 Українська діалектологія
 Старослов'янська мова
 Історична граматики української мови
 Сучасна українська літературна мова
 Стилїстика української мови
 Історія української літератури
 Шкільний курс української мови і методика його викладання
 Шкільний курс української літератури і методика його викладання
 Курсові роботи з фахових дисциплін
 Педагогічна практика (виробнича)
 Підготовка до атестації

Вибіркові компоненти ОП

Правознавство / Соціологія / Політологія
 Історія зарубіжної літератури
 Лінгвістичний аналіз тексту / Навчально-педагогічний дискурс
 Практикум з української мови / Орфографічний практикум

Новітня лінгвістика / Основи української орфоєпії
Типологія стилів і форм у літературі / Практикум з виразного читання
Культура фахового мовлення / Теорія і практика професійної комунікації

Гарант освітньо-професійної програми

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Л. М. Златів', written in a cursive style.

доц. Златів Л. М.